

[Wilhelm.]

nerne ikke var spurgt, som de skal ifølge deklARATIONERNE. Nu vil ministeren ophæve deklARATIONERNE med tilbagevirkende kraft fra 1975. Ja men hvis man gør det, skal kommunerne ikke spørges, og så er de lejeforhøjelser på 52 pct. lige pludselig lovlige. Dermed sker der en legalisering af to års ulovlige lejeforhøjelser; det kan man ikke komme uden om.

Henning Philipsen (SF):

Nu er det ved at være særdeles interessant vedrørende dette afsnit 1, for nu siger ministeren i sit svar til mig, at de 7 pct. i afsnit 1 er 7 pct. af den månedlige leje, som betales for november 1976. Hvis nu hr. Wilhelm har uret og ministeren har ret i, at disse lejeforhøjelser kan indbringes for boligretten, og at de er indbragt, og boligretten kommer til det resultat, at der skal være en lavere leje, så er det jo ikke længere 7 pct., der er tale om, for ministeren siger jo udtrykkeligt i sit svar til mig, at der er tale om det samme beløb i kroner og øre. Ja men hvis det nu er en leje på 1.000 kr., er det 70 kr. Hvis nu boligretten nedsætter lejen til 700 kr., er det ikke længere 7 pct.s lejeforhøjelse næste år, for så er 70 kr. mere end 7 pct.; det gør det dobbelt interessant, synes jeg.

Boligministeren (Helge Nielsen):

Til bemærkningerne om tilbagevirkende kraft, som flere har været inde på, vil jeg bare understrege, at den ansøgning, der er indsendt om aflysning af disse deklARATIONER, er 1½ år gammel, og det er ifølge reglerne fra den dato, ansøgningen indsendes, at aflysningen skal ske. Der er altså ikke tale om tilbagevirkende kraft. Skulle man sige noget, måtte det være, at der har været tale om en meget sen sagsbehandling, når det har taget 1½ år, inden man kommer frem til en afgørelse.

Endelig må jeg gøre det ganske klart for hr. Kaj Hansen og andre i spørgsmålet om det, der er aftalt for lejedeklARATIONERNEs ophævelse, at uanset om der har været nogen aftale eller ej, havde jeg frivilligt eller ved tvang fra domstolene været nødt til at ophæve disse lejedeklARATIONER. Det skal stå lysende klart.

Så vil jeg sige til hr. Henning Philipsen, at jeg tror, vi skal lave et regnekursus herinde, så hr. Henning Philipsen ved lejlighed kan se, at 7 pct. af ét beløb og 9 pct. af et andet beløb godt totalt kan give det samme tal, og det, jeg har sagt, er netop, at det er det beløb, det

drejer sig om. Jeg tror oven i købet, hr. Henning Philipsen eller en anden ordfører var oppe at regne ud, hvor meget denne lejestigning blev i kroner og øre – det var ordføreren for kristeligt folkeparti.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslag om motiveret dagsorden af Wilhelm (se foran)
forkastedes med 118 stemmer mod 20.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om realkreditinstitutter. (Udvidet adgang til realkreditbelåning) [af Halvgaard m. fl.].

(Lovforslag nr. L 85. Fremsat 2/11 76).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Boligministeren (Helge Nielsen):

Det lovforslag, som medlemmer af fremskridtspartiet har fremsat, har til formål at udvide adgangen til realkreditbelåning af landbrugs-, skovbrugs- og gartneriejendomme samt frugtplantager. Jeg siger udtrykkeligt: har til formål, idet der, som jeg senere skal vende tilbage til, må sættes et meget stort spørgsmålstegn ved, om de foreslåede ændringer overhovedet vil tjene landbrugserhvervens interesser.

Forslaget indebærer dels en generel forhøjelse af lånegrænsen i almindelig realkredit for de nævnte kategorier af ejendomme fra 50 pct. til 60 pct., dels ønsker man ved lovforslaget at udvide adgangen til belåning af om- og tilbygninger, grundforbedringsarbejde, etablering af vandingsanlæg og lignende forbedringsarbejde. Baggrunden for lovforslaget er ifølge bemærkningerne, at fremskridtspartiet principielt er tilhænger af, at realkreditlovens restriktioner gradvis fjernes for alle kategorier af ejendomme. Som argumentation herfor anføres det, at folketingets ustandselige ændringer i lånegrænser og lånevilkår etc. har yderst uheldige virkninger for hele realkreditområdet, specielt for jordbrugserhvervene, fremhæves det, og at ønsket om en lempelse er særlig aktualiseret på grund af tørken i sommer. Må jeg indledningsvis bemærke, at jeg for det første finder, at det er en højst besynderlig argumentation for at ændre reglerne om belåning af

[Boligministeren.]

jordbrugsejendomme, som jo har været uændrede siden realkreditreformens gennemførelse i 1970, at det er utilfredsstillende, at reglerne for andre kategorier af ejendomme er blevet ændret.

For det andet finder jeg, at henvisningen til tørkekatastrofen i sommer kommer noget sent. Folketinget har som bekendt i de seneste måneder gennemført forskellige ordninger, der netop skal imødegå de økonomiske problemer; tørken ellers ville have medført, specielt for yngre landmænd.

Inden jeg går videre med argumentationen for, hvorfor jeg ikke kan støtte forslaget – og jeg kan her oplyse, at mine synspunkter deles helt og fuldt af landbrugsministeren – skal jeg ganske kort redegøre for reglerne for belåningen af landbrugsejendomme, som de er i dag.

Efter realkreditloven kan der i almindelig realkredit ydes lån til landbrugserhvervene inden for 50 pct. af værdien. Det gælder, hvad enten der er tale om nyopførelse, om- og tilbygninger eller almindelig tillægsbelåning. Den maksimale løbetid for disse lån er 30 år. Der gælder altså på dette punkt en favorabel særordning for landbruget, idet lånegrænsen for almindelig realkredit i alle andre sektorer kun er 40 pct.; også med hensyn til løbetiden er ordningen særdeles favorabel, idet f. eks. rene tillægslån kan ydes med 30 års løbetid inden for landbruget mod kun 10 år i de andre sektorer.

Kreditforeningerne kan endvidere yde grundforbedringslån til finansiering af afvanding, etablering af vandingsanlæg m. v., og der er det helt specielle ved disse lån, at de kan tinglyses på ejendomme forud for alle andre lån. Lånene, der dækker de fulde grundforbedringsomkostninger, herunder også kurstab og indskud, er afdragsfrie i 2 år, og derefter afdrages de som udgangspunkt med 1/20 hvert halve år.

Særlig realkredit til landbrugssektoren ydes af Dansk Landbrugs Realkreditfond, som er en selvejende institution, der blev oprettet i 1960 bl. a. i samarbejde med De Samvirkende Danske Landboforeninger og De Samvirkende Danske Husmandsforeninger. Dansk Landbrugs Realkreditfonds hovedopgave er at medvirke til, at produktionsapparatet inden for jordbrugserhvervene bedst muligt svarer til udviklingens krav ved at sikre, at kvalificerede landmænd og gartnere kan opnå en vidtgående og smidig finansieringsbistand ved erhvervelse

af selvstændig bedrift samt ved investeringer i produktionsapparat. Lånegrænsen for fondens lån er 70 pct. af fondens vurdering, og der kan inden for denne lånegrænse ydes 100 pct. belåning af om- og tilbygninger og andre forbedringer. Lånenes løbetid varierer fra 5 til 30 år, afhængigt af formålet med låntagningen.

Fondens lån ydes på grundlag af en særlig driftsøkonomisk vurdering, der udover pantets reale sikkerhed inddrager lånsøgerens faglige kvalifikationer og kreditværdighed samt betimeligheden af de foranstaltninger, hvortil der søges lån.

Ved realkreditreformen i 1970 blev der fra alle sider i folketinget lagt meget stor vægt på, at de lidt mere risikobetonede produktionsfremmende investeringer fortsat blev varetaget af DLR, som siden sin oprettelse har opnået en ganske særlig ekspertise og erfaring, hvad angår disse særlige formålsbestemte lån.

Fremskridtspartiets forslag om at forhøje lånegrænsen for de almindelige kreditforeninger fra de nuværende 50 pct. til 60 pct. vil i meget betydelig grad forringe DLRs stilling på låne markedet, en forringelse, som ingen i landbrugserhvervene kan være interesseret i. Reglerne om, at almindelig realkredit ydes af de almindelige realkreditinstitutter, og at særlig realkredit ydes af de specialinstitutter, hvis långivning er baseret på andet og mere end realværdien i traditionel forstand, svarer i øvrigt ganske nøje til, hvad der er gældende for industri- og håndværksejendomme, hvor særlig realkredit alene kan ydes af specialinstituttet Industriens Hypotekfond.

Når man holder sig dette for øje, forekommer fremskridtspartiets forslag om ændring af realkreditloven temmelig uforståeligt. Hvad er det egentlig, man vil? Man vil forhøje de almindelige realkreditinstitutters adgang til at yde lån fra 50 til 60 pct. For lån til nyinvesteringer vil en sådan ændring kun have betydning for fordelingen mellem realkreditlånet og lånet i DLR og ikke for den samlede belåning. Lovforslaget vil i praksis indsnævre DLRs operationsområde, således at fonden kun skal kunne låne ud i området 60–70 pct. af handelsværdien, et interval på kun 10 pct. og endda det yderste. Der vil herved kun blive de små og mest risikobetonede lån tilbage til DLR, som i realiteten reduceres til en slags kautionsforsikringsinstitut.

For rene tillægslån i eksisterende landbrugsejendomme vil ændringen heller ikke have

[Boligministeren.]

den store betydning, idet optagelsen af supplerende realkreditlån forudsætter, at efterstående panthavere – og det vil som oftest være DLR – har mulighed for og samtykker i at rykke med efterstående lån.

For forbedringslån m. v. kan man spørge, om ikke forslaget i virkeligheden vil indebære en forringelse af finansieringsforholdene. Efter den gældende ordning kan der som nævnt, forudsat at der i ejendommen som helhed er plads inden for 70 pct. af værdien, ydes lån svarende til 100 pct. af værdifølgelsen, hvorimod lån efter forslaget kun skulle kunne ydes inden for 90 pct. af forbedringsværdien.

På dette punkt må det vist i øvrigt være en lapsus, når forslaget slet ikke opererer med en lånegrænse i forhold til den samlede ejendoms-værdi, eller har det virkelig været forslagsstillerens mening, at forbedringen skulle kunne belånes med 90 pct., selv om ejendommen i forvejen er overprioriteret?

Til slut skal jeg ganske kort give udtryk for, at jeg slet ikke forstår forslaget om at lade ordene »mod 1. prioritet« udgå i § 10, stk. 1. Denne ved første øjekast ret uskyldigt udseende ændring i loven vil jo bryde helt meningsforstyrrende ind i realkreditlovens opdeling af lån i almindelig og særlig realkredit. Hvis meningen har været at give udtryk for, at man skal kunne respektere foranstående lån, kan jeg henvise til, at dette svarer til, hvad der gælder i dag, hvor realkreditinstitutterne efter et konkret skøn afgør, om vilkårene for foranstående lån er af en sådan karakter, at det er forvarligt at respektere dem.

Jeg tror, det er klart fremgået af det, jeg her har sagt, at jeg ikke kan anbefale det foreslåede.

Ejler Koch (S):

Efter den meget udførlige redegørelse, som ministeren her har givet om forslaget, skal jeg ganske kort på socialdemokratiets vegne meddele, at vi ikke kan medvirke til gennemførelsen af det her foreliggende forslag.

Johan Philipsen (V):

Jeg er nok klar over, hvad fremskridtspartiet ønsker med dette lovforslag, nemlig en bedre adgang til belåning for landbrugets vedkommende, men jeg er i vildrede med, hvad det i grunden mener, og jeg er uenig med det i, hvad det vil opnå ved gennemførelse af dette lovforslag.

Så skylder jeg i øvrigt at føje til, at der formentlig er en fejl i bemærkningerne, når der tales om ustandselige ændringer i lånegrænse, lånevilkår osv. De har mig bekendt ikke været ændret for landbrugets vedkommende siden 1970, så det er dog nogle år.

Realkreditlån finder sted ved hjælp af udstedelse af obligationer, som er standardiserede pantebrev, der søger en køber. Det er i realiteten købernes tillid til disse pantebrev sammen med markedsforholdene, der afgør rentens højde. Venstre er imod at forskyde grænsen imellem almindelig og særlig realkredit fra 50 pct. til 60 pct., fordi vi ikke mener, det er en god idé. Det vil isoleret set måske ingen fortræd gøre, men det vil få en uheldig indvirkning på det næste led: lånene fra Dansk Landbrugs Realkreditfond. Man vil fra forhandlingerne omkring stiftelsen af Dansk Landbrugs Realkreditfond i sin tid her i folketinget kunne læse sig til, at det fra mange ordførere dengang blev sagt meget klart og tydeligt, at vi ville have et låneinstitut, der havde pant i ejendommene så langt ned, at den samlede masse af de obligationer, det måtte udstede, ydede en fornøden sikkerhed for den samlede lånemasse, og det må stadig være gældende. Så snart vi rokker ved tilliden til DLRs lån, forhøjer vi renten for de DLR-lån, så enkelt er det.

Hidtil har vi jo udstedt lån i to »lag«, som det hedder: primært lån med fornøden sikkerhed i ejendommene med tilbehør, men også sekundært for DLRs vedkommende med hensyntagen til ejerskifte, byggeri osv. Fremskridtspartiet opererer i forslaget med en § 17 c, hvis mening jeg ikke forstår. De opererer med en 90 pct.s grænse af forbedring, men ikke med en grænse for sikkerhed i den samlede ejendom med tilbehør. De glemmer formentlig, at investeringer i landbrug og omkostningerne her ved ikke alene er investeringer i produktionsbygninger og installationer osv., men at der dermed oftest følger meget betydelige kapitalkrævende investering i besætning og løsøre m. v. Jeg har altså svært ved at finde logikken i den foreslåede § 17 c, og jeg har redegjort for, at vi af hensyn til kurserne for DLR-lån må være imod en ændring af denne grænse fra 50 pct. til 60 pct., for det er så væsentligt for de mange, der skal optage lån i DLR, at kursforholdene for disse lån er af en sådan art, at den effektive rente ikke bliver ret meget højere end for lån med første prioritet.

Ingomar Petersen (RV):

Hvad angår det forslag, fremskridtspartiet her har fremsat, kunne man egentlig godt tænke sig at vide, hvis interesse det egentlig er, man vil varetage. Jeg kan ikke se, at det er landbrugets interesser, man vil varetage, og i hvert fald ikke Dansk Landbrugs Realkreditfonds interesse. Om det er visse kreditforeningsinteresser, der kunne ligge bag ved det, tør jeg ikke helt sige, men jeg vil nok sige, at hvis man skal drøfte højere lånegrænse for kreditforeningernes belåning, var det måske værd at overveje, om det ikke snarere skulle være for industrien, hvor den øverste lånegrænse alene er 40 pct. af de faste værdier i de almindelige kreditforeninger. Men hvis kreditforeningerne i dette tilfælde skal kunne gå op til de 60 pct., vil forslaget vedtagelse give visse vanskeligheder for Dansk Landbrugs Realkreditfonds muligheder for på forsvarlig vis at medvirke til en fortsat – vi kan vel sige meget dristig – topfinansiering af de unges etablering og af dansk landbrugs investeringsaktiviteter, idet finansieringsgrundlaget fra 60 pct. til 70 pct. efter min mening bliver for tyndt til, at der i længden kan baseres forsvarlig kreditgivning på sådanne yderligt placerede smålån, som ved hvert sammenbrud vil skulle belastes af umådelig store tvangsauktionsudgifter, herunder op til 1½ års skyldig rente af de foranstående stadi større 10 pct.s kreditforeningslån.

Jeg mener, at man gør dansk landbrug en bjørnetjeneste ved at vedtage dette forslag, og det radikale venstre kan derfor ikke medvirke til dets gennemførelse.

Ole Olsen (SF):

Ministeren sagde, at han stod uforstående over for, hvad lovforslaget skulle gøre godt for. I de efterfølgende ordføreres indlæg har der været påpeget manglende logik, og det er da også meget muligt, at der er det. For mig er det ikke særlig svært at se, hvad fremskridtspartiet vil opnå: jeg synes, man varetager visse gruppers interesser ganske godt, man forsøger simpelt hen at frigøre penge til spekulation. Det er sådan set et motiv, som jeg godt kan forstå fremskridtspartiet går ind for. Så synes jeg bare, man skulle sige det noget tydeligere i begrundelsen i bemærkningerne til lovforslaget, hvor man lægger mange smukke fraser ind for at besmykke det, man faktisk foretager sig.

Med hensyn til § 10, stk. 1, altså ændringen

fra 50 pct. til 60 pct., synes jeg, det kan være interessant at være opmærksom på, at fremskridtspartiet sædvanligvis foregiver at bekæmpe inflationen. Her har vi igen et eksempel på, at fremskridtspartiet handler stik modsat alle de smukke fraser, som de plejer at forsøge at stikke op i øjnene på vælgerne.

Vi er naturligvis modstandere af at forøge inflationstakten her i landet ved at give lejlighed til at oplåne prisstigningerne på jord. Det drømmer vi virkelig ikke om at slutte os til, men jeg forstår godt, at fremskridtspartiet gør det. Jeg ville blot, ligesom jeg sagde under det første punkt, ønske, at fremskridtspartiet ville sige lige ud, at det ikke var befolkningens interesser, man varetog, ikke var inflationen, man ville bekæmpe, men var spekulanterne, man ville hjælpe. Det ville faktisk klæde fremskridtspartiet at bekende kulør.

Der er én ting, jeg finder direkte hyklerisk i fremsættelsen. Det er fremskridtspartiets henvisning til det tørkeramte landbrug. Man må åbenbart regne med, at vi folketingsmedlemmer har en enorm kort hukommelse. Da vi havde spørgsmålet om det tørkeramte landbrug oppe, fik vi jo ganske iskoldt at vide, hvad fremskridtspartiets recept var for behandling af landbruget. Det var: lad de svage, de unge, gå fra brugene. Lad de kapitalstærke kræfter komme til, så går alt godt her i landet. Og fremskridtspartiet stemte jo simpelt hen imod støtte til det tørkeramte landbrug.

Nu kommer man her med et forslag, som i bedste tilfælde er ganske ineffektivt, som ikke hjælper de tørkeramte landmænd, i hvert tilfælde ikke de unge tørkeramte landmænd, som er de hårdest ramte, for deres brug er jo belånt så højt op, at dette ikke kan være til hjælp. Jeg synes, det er en mærkværdig og en uærlig argumentation, man her kommer med fra fremskridtspartiet, men jeg vil ikke sige, at den overrasker mig.

I øvrigt vil jeg bemærke mere almindeligt, at jeg ikke finder, at landbruget er forfordelt med hensyn til lånemuligheder. Vi har speciel støtte til de tørkeramte, og vi har støtte til unge i anledning af generationsskiftet, så jeg synes, det er et usædvanlig malplaceret lovforslag. Jeg behøver vist ikke at tilføje, at SF bestemt ikke agter at virke med til at gennemføre det.

Hauustrup Clemmensen (KF):

Det konservative folkeparti ved jo selv fra

[Haustrup Clemmensen.]

visse perioder, hvor vanskeligt det kan være at udforme lovforslag som oppositionsparti, men jeg må indrømme, at dette lovforslag tyder på, at vanskelighederne næsten har været overvældende for forslagsstillerne.

For det første tyder det på, at man ikke har været opmærksom på, at der er et institut, der hedder Dansk Landbrugs Realkreditfond, som i virkeligheden efter min mening på overordentlig saglig og dygtig måde løser en række af de problemer, som jeg, hvis man skal være velvillig – og det har man inden for rimelige grænser en vis pligt til også fra folketingets talerstol – må gå ud fra man mener fra forslagsstillerens side skal løses.

Dette institut har som bekendt mulighed for – det fremhævede ministeren også – at gå op til en belåning på 70 pct. Der er ikke stillet forslag i loven om Dansk Landbrugs Realkreditfond, og det vil altså sige, at dette forslag stort set, som ministeren også antydede, skulle betyde en forskydning mellem kreditforeningerne og dette andenprioritetsinstitut, Dansk Landbrugs Realkreditfond. Jeg mener ikke, det kan være i låntagernes interesse, og jeg kan for at berolige hr. Ingomar Petersen, der tegnede et lille spørgsmålstegn i luften, sige, at det heller ikke er noget, kreditforeningerne ønsker. Derfor mener jeg altså ikke, der er et rimeligt grundlag for dette lovforslag.

Jeg vil gerne dertil føje – det blev strejft af hr. Ingomar Petersen, og dér var jeg enig med ham – at der nok derimod kunne være rimelighed i at se på, hvordan industriens belåningsforhold er, der, som det også fremgik af ministerens tale, er ringere stillet end landbrugets. Dér mener jeg der var noget for initiativrige partier at se på på denne måde, men dette lovforslag mener vi ikke at burde medvirke til, og hvis det ikke sårer hverken forslagsstillerne eller ministeren, hvad vi ikke har håb om, vil vi sige, at vi er ganske enige med ministerens bemærkninger.

Kaj Hansen (DKP):

Der står i bemærkningerne til forslaget, at fremskridtspartiet er principiel tilhænger af, at realkreditlovgivningens restriktioner gradvis fjernes for alle kategorier af ejendomme, og det er vel nok i og for sig fremskridtspartiets virkelige, principielle politik. Den er lige stik modsat den, kommunisterne har, for vi stiller

det anderledes op og har jo også fremsat lovforslag, der siger, at værdistigninger i jord og fast ejendom, der ligger over normale prisstigninger i samfundet, skal indefrysnes som en prioritet, der ikke kan belånes; her vil fremskridtspartiet altså gå den modsatte vej.

Jeg tror ikke, der er nogen grund til at gå ind i landbrugstekniske overvejelser omkring dette forslag, for det er jo ikke det, det drejer sig om, og derfor skal jeg nøjes med at sige, at vi ikke kan støtte dette forslag og vil stemme imod det, hvis det på et senere tidspunkt skulle komme til afstemning. Vi finder, at fremskridtspartiet i bemærkningerne ganske klart har sagt, at man nu skal udvide alle muligheder i fremtiden for at belåne jord og fast ejendom, så vi får sat yderligere fart i inflationen.

Erhard Jakobsen (CD):

En række af de foregående talere sidder jo inde med et ganske specielt kendskab til dette område, og de har derudfra kritiseret lovforslaget. Jeg er ikke i besiddelse af en sådan viden, men da mit parti normalt altid tager stilling til forslag, ganske uanset om det er fremskridtspartiet eller andre, der kommer med det, vil vi altså også gøre det her. Vi føler ikke, vi er enige med fremskridtspartiet i dette her. Vi føler, at en hel del af den kritik, der er fremskrevet, nok må være berettiget, og vi vil altså denne gang ikke være i stand til at støtte det forslag, som fremskridtspartiet er kommet med.

Ordføreren for forslagsstillerne (Kjærulff-Schmidt) (FP):

Jeg takker såvel ministeren som de forskellige partiers ordførere for saglige kommentarer til lovforslaget, måske med en enkelt undtagelse, som jeg skal komme nærmere ind på senere.

Det er sikkert rigtigt, at dette lovforslag som påpeget af ministeren og flere andre vil få konsekvensændringer. Der blev påpeget forholdet til DLR, og jeg skal med det samme sige, at det ikke er fremskridtspartiets hensigt, at tilsigte en forskydning imellem DLR og de øvrige realkreditinstitutter. Derfor har vi også udtrykkelig skrevet i lovforslagets bemærkninger, at det eventuelt ved ændringsforslag til anden behandling må fastsættes, hvilke yderligere konsekvensændringer vedtagelsen af nærværende lovforslag vil medføre, men vi har ikke villet

[Kjærulff-Schmidt.]

lægge mere papir på folketingets bord i første omgang end allerhøjest nødvendigt.

Må jeg i øvrigt sige, at vi ved udarbejdelsen af forslaget har benyttet os af den ekspertise i form af sekretariatsbistand, som folketinget nu engang stiller til rådighed. Jeg ved ikke, om den ikke er god nok. Vi har gjort det, så godt vi kunne, og folketingets medarbejdere har gjort det, så godt de kunne, er jeg overbevist om, men vi har fundet det rigtigst at tage det forbehold ind i bemærkningerne til lovforslaget, som jeg lige påpegede, at vi, hvis det under udvalgsarbejdet viser sig, at der rent teknisk skal yderligere forbedringer til, naturligvis er særdeles glade for, at vi kan få det ud af udvalgsarbejdet.

Men må jeg ellers sige, at forslaget er et led i fremskridtspartiets landbrugspolitik. Vi mener, man er gået en forkert vej ved i en lang årrække at belaste landbruget med uretfærdige restriktioner, stigende indkomstskatter, uretfærdige jordskatter, bopælspligt, kapitalvindingsskat, for så når problemerne meldte sig, at prøve at løse dem, ikke ved afvikling af restriktionerne, ikke ved afskaffelse af urimelige regler, men ved støtteordninger, ved almisseeordninger, som gør, at landbruget får stadig vanskeligere ved at leve som et selvhjulpent erhverv.

Det er jo kendt i forvejen, at fremskridtspartiet er det eneste parti, der arbejder for realistiske skattelettelser og samtidig for at fjerne de andre restriktioner, der plager landbruget. Forslaget om en forbedret adgang til realkreditbelåning skal ses i sammenhæng hermed. Vi mener ikke, at den tørkeramte landmand skal stå med hatten i hånden og søge om tørkelån, tørkelån, der virker utilstrækkeligt, og tørkelån, der virker tilfældigt, så længe der er mulighed for at gennemføre en bedre, en mere effektiv, en mere fornuftig realkreditbelåningsadgang.

Så kan det selvfølgelig indvendes, at det her kun er et begrænset område af realkreditlovgivningen, vi tager fat på. Den indvending er for så vidt rigtig, men der er jo ikke den mindste tvivl om fremskridtspartiets generelle holdning til realkreditloven, som flere ordførere også var inde på: vi vil arbejde for enhver tænkelig liberalisering af realkreditområdet. Det er det modsatte af det, som hr. Ole Olsen og hr. Kaj Hansen hævdede, nemlig at fremme spekulan-

ternes interesser. Vi siger, det er vigtigt, at den organiserede realkredit omfatter så stor en del af hele den samlede realkredit som muligt, sådan at den uorganiserede realkredit, den sorte realkredit om man vil, omfatter en så lille del af lånemarkedet som muligt. Derfor er det os, der modvirker spekulatøren på dette område ved at styrke den organiserede realkredit. Det er hr. Ole Olsen og hr. Kaj Hansen, som, selv om de siger det modsatte, fremmer spekulanternes interesser.

Jeg håber, at udvalgsarbejdet kan overbevise andre partier om, at det vil være fornuftigt at åbne op for en mere liberal realkreditlovgivning, for vi mener faktisk – og det kan vel nok siges i dag her, dagen efter at realkreditforeningerne fejrer deres 125 års jubilæum – at der i de sidste 6 år er slået alvorlige skår i det realkreditsystem, som det lykkedes at bygge op igennem 120 år. Det har vist sig at være meget, meget uheldigt, at politikere har troet, at man ved at gøre lånoptagelsen formålsbestemt og afhængig af ejendommens art kunne få et pengepolitisk og erhvervspolitisk instrument i hænde. De 6 års erfaringer viser, at anvendelsen af realkredit som pengepolitisk styringsmiddel har givet meget, meget tvivlsomme resultater. Det eneste, der næsten er sikkert, er, at reglerne til usikkerhed for institutterne, for lånerne og for hele byggeriet ændres med ganske, ganske korte mellemrum: 8 gange er realkreditloven lavet om siden 1970. Det er også et svar til hr. Henning Philipsen.

Men vi håber, vi under udvalgsarbejdet kan blive enige om, at vi her har taget fat på noget vigtigt, og at vi kan komme videre frem til nogle fornuftige løsninger.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Poul Dam):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til boligudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op-hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om leje og af lov om midlertidig